

STILSTAAN BIJ DE WAPENSTILSTAND VAN 11 NOVEMBER.

Ze zijn er niet meer. De oud-strijders van weleer, althans diegenen die het hadden overleefd, zijn hun companen gevolgd in het graf.

Ik herinner mijn jeugdijaren, toen we met zijn allen van de gemeenteschool, naar de herdenking gingen. Zag toen de overlevenden staan. Ieder jaar een steeds kleiner wordende groep. Toen de namen werden afgelezen van de gesneuvelden, was het stil. Onze grootouders kenden hen (mijn grootvaders zijn van 1903 en 1905). Voor ons waren het namen, maar we hadden respect, zowel voor de overlevenden als de doden!

Thuis hoorde ik dan de verhalen over de 'grooten oorlog', over honger, miserie en ellende. Ik hing aan de lippen van mijn grootouders. Over hoe zij, als kinderen, als adolescenten, deze massaslachting ervaren hebben. Over hoe jonge mannen plots werden weggerukt uit hun dagelijks leven. Over hoe vrouwen weduwen werden. Over grootouders die door het wegvallen van de kostwinner in totale armoede terecht kwamen.

Maar meestal kwamen we snel op de verhalen van de tweede wereldoorlog. Dan konden mijn grootvaders uit eerste hand vertellen. Het verzet, krijgsgevangenen, den 'Duits' en de vliegende bommen.

Oorlog is verschrikkelijk. De eerste en tweede wereldoorlog deden alle vroegere oorlogen in het niet verzinken. En oorlog staat niet alleen voor helden, veel meer staat het voor ellende, miserie en armoede van de gewone mensen, het opgeofferde kanonnenvlees.

Heb het gelukkig nooit mee moeten maken. Hoop ook dat niemand het ooit mee zal moeten maken. Maar dagelijks worden massaal wapens gemaakt, en ze worden gebruikt. Dagelijks worden miljoenen mensen, vrouwen en kinderen, geconfronteerd met de 'gruwel' die oorlog noemt. En waarom? Een oorlog voer je niet om vrede te brengen, een oorlog voor je om krachtsverhoudingen te veranderen. En de slachtoffers vallen voor het grootste deel onder hen, die er niks mee te maken hebben!

Raar maar waar, hoe meer mogelijkheden onze wereld heeft om het voor iedereen beter te maken, hoe meer ellende er komt, hoe groter de tegenstellingen worden en hoe meer – laat ons eerlijk zijn – we er de ogen voor sluiten. Wij slagen erin om raketten naar de maan te sturen, zelfs Mars te bereiken, en een groot deel van de wereld heeft geen enkele vorm van mobiliteit. Wij hebben enorm geavanceerde apparatuur in onze ziekenhuizen, maar ziektes als malaria, melaatsheid, TBC, ... , worden niet weggewerkt. Wij hebben enorme communicatiemiddelen ontwikkeld, maar het analfabetisme blijft bestaan. Wij kunnen honderden soorten wijn en frisdranken kopen, terwijl een groot deel van de wereldbevolking zelfs geen recht heeft op drinkbaar water. Wij hebben de middelen om van de wereld een paradijs te maken, en helaas is het voor velen een hel, nog erger dan voor de eerste wereldoorlog. Maar ... wij noemen ons ... beschaafd ... of durven ons beschaafd te noemen!

Voor mij is 11 november een dag om stil te staan over de absurditeit van de oorlog! Maar ook om stil te staan bij de absurditeit die deze wereld is geworden! Gisteren verdronken in de Egeïsche Zee op weg naar het eiland Lesbos mensen die de oorlog ontvluchtten, die een menswaardig leven wilden opbouwen in Europa, zeven onder hen waren kinderen. En dit gebeurt hier wekelijks, het is in mijn achtertuin.

Ook zij zijn slachtoffers van oorlogsgeweld. Maar hun namen zullen nooit gegraveerd worden op de monumenten van hun gemeenteparken. Zij zijn de 'onbekende' soldaten, hoewel ze nooit een geweer in handen hadden of een uniform droegen. Voor hen geen monumenten! Voor hen geen herdenking op 11 november!

Maar ook zij hebben een familie, zij hebben een vader, een moeder, broers en zussen. Net zoals onze gesneuvelden.

Dan vraag ik me af, waren twee wereldoorlogen te weinig om de politiek eens grondig te bezinnen, of moeten we wachten op een derde wereldoorlog, helaas zal er dan voor niemand nog een graf of een herdenking zijn!